

ZONDAGLEZINGEN FemArtMuseum bij DIVINE SURPRISE! *Het vrouwelijke in god*
in het Bijbels Museum, Amsterdam **Plaats:** tentoonstellingszaal

Deelname: gratis (exclusief entreekosten tentoonstelling).

Aanvang: 14.00 uur **Duur** ca 30 minuten

5 mei – Jan van Laarhoven ‘ God de Moeder’

Toelichting

Het traditionele, met de westerse cultuur verbonden, godsbeeld van God als vader, in ieder geval als man, lijkt geworteld in oude Bijbelse tradities. Maar is dat wel zo?

Archeologisch onderzoek in de bodem van het gebied waarin het Oude Testament ontstond, laat een ander beeld zien. Wat men daar aantreft wordt bevestigd door literaire teksten. Een schokkend beeld soms, voor veel mensen. Maar een beeld dat ook in de teksten van het oude testament zijn sporen heeft achtergelaten. God had familie, dat is wel duidelijk, en die familie had meer dan een ceremoniële rol en moeder de vrouw had daarin een wel heel bijzondere plek. Over de veranderingen in het godsbeeld gaat het verhaal.

Jan van Laarhoven (1950) studeerde kunstgeschiedenis, archeologie en kerkgeschiedenis in Nijmegen. Hij was directeur van onder meer het voormalig Bijbels Openluchtmuseum in Heilig Landstichting en het Noordbrabants Museum in 's-Hertogenbosch. Op dit moment is hij werkzaam als directeur a.i. van Museumpark Orientalis in Heilig Landstichting. Van Laarhoven schreef een handboek over de christelijke iconografie (*De Beeldtaal van de christelijke Kunst*) en publiceerde verschillende artikelen over de ontwikkeling van het godsbeeld.

12 mei – Geralda Jurriaans-Helle – Women for all seasons

Toelichting

Vrouwenleven door de eeuwen heen is vaak een verborgen geschiedenis waarover je niet veel zult vinden bij de geschiedschrijvers. Maar in de archeologie zijn vrouwen wel aanwezig, niet alleen als godin of heldin, maar ook als moeder of echtgenote, afgebeeld in de dagelijkse bezigheden. Hier zien wij dat vrouwen een belangrijke rol spelen bij de belangrijke momenten van het leven. Aan de hand van een aantal voorwerpen uit de collectie van het Allard Pierson Museum zal de spreekster een mooi, maar zeker geen compleet beeld van vrouwenleven in de oudheid geven.

Geralda Jurriaans-Helle (1955) studeerde Klassieke Taal- en Letterkunde en Klassieke Archeologie aan de Universiteit van Amsterdam. Sinds 1988 is zij vast verbonden aan het Allard Pierson Museum als conservator, met als speciale aandachtsgebieden de afdelingen Griekse wereld, Cyprus en het Nabije Oosten. Zij was (mede)verantwoordelijk voor het samenstellen van vele exposities, waaronder *Mythen, Mensen en Muziek, Aan Tafel!, Jong in de Oudheid, Lectori Salutem!* en *Alexanders erfenis – Grieken in Egypte*. Tot 25 augustus 2013 is de door haar samengestelde presentatie ‘Women for all seasons. Het beeld van de vrouw in de oudheid’ nog te zien in het Allard Pierson Museum. Zij schreef meer dan 150 artikelen, waaronder vele over zaken die het leven van vrouwen in de oudheid betreffen, zoals dagelijkse bezigheden, kinderen, kleding en haardracht.

19 mei – Hans Croiset leest voor uit Het Hooglied

Toelichting

Het Hooglied is waarschijnlijk niet als één gedicht geschreven en Koning Salomo is niet de schrijver. Veel exegeten zien in het Hooglied een verzameling minneliederden, ten dele los van elkaar ontstaan, later samengebundeld. **Tijd van ontstaan?** Slechts bij benadering vast te stellen. Het boek is het Hebreeuws geschreven, maar bevat ook elementen uit andere talen: Aramees, Perzisch, Grieks. Deze talen beginnen in de wereld van Oude Testament pas in de 5^e eeuw v. Chr. een rol te spelen. Om die reden neemt men aan dat het Hooglied eind 5^e eeuw ontstaan is of later. Koning Salomo kan dus onmogelijk de schrijver zijn, zoals wel beweerd wordt. **Inhoud?** Staat niet vast. De vorm van de liederen toont overeenkomsten met oud-Egyptische liefdesliederen. Er is reden aan te nemen dat in het oude Oosten het huwelijk als sterk religieus beleefd werd. De huwbare vrouw in Kanaän onderwierp zich aan bepaalde inwijdingsceremonieën om haar vruchtbaarheid onder de hoede van Baäl, de god van de vruchtbaarheid, te stellen. **De christelijke kerken** hebben ervoor gekozen de teksten te zien als een allegorie van de liefde tussen god enerzijds en de mens en Israël anderzijds.

Hans Croiset (1935) is acteur en regisseur. Hij was artistiek leider en (mede)oprichter van diverse toneelgezelschappen zoals het Publiektheater, Het Nationale Toneel en Het Toneel Speelt. Hij is nog steeds werkzaam zowel op toneel als in de film. Ook spreekt hij luisterboeken in. Op latere leeftijd is Croiset gaan schrijven. Onlangs verscheen zijn derde roman: *Lente in Praag*.

26 mei – Maaïke de Haardt: ‘De paradoxale Maria’

Toelichting

De figuur van Maria, Maagd en Moeder, is bron van inspiratie, object van devotie, bron van ergernis en strijd. Er wordt wel gezegd dat geen enkele vrouw zoveel invloed heeft gehad als zij. Zij representeert zowel in verleden als heden en wereldwijd veel (tegenstrijdige) gestalten en betekenissen: Moedergodin, vrouwelijk gezicht van God, sterke vrouw, onderdanige en gehoorzame vrouw, lijdende moeder van een bijzondere zoon, en nog veel meer. Al deze betekenissen onttrekken zich aan institutionele of leerstellige reguleringen.

Maaïke de Haardt (1954) is theoloog en religiewetenschapper. Ze is Catharina Halkes hoogleraar Religie en Gender aan de Radboud Universiteit in Nijmegen en hoofddocent Religie en Cultuur aan de Universiteit van Tilburg.